

Zöldár

Új filmek

Az óriás konyha étlapja

CSÍKOSTOKÁNY 50 000 LITER TEJFÜLLEL — NEM-ZETI ÉTELEK SZEZONJA SZEGEDEN

Az érettségik mérlege

Gaál István első filmje, a *Sodrásban* meglepetést keltett: érettségivel, komolysággal, érzékenységgel és azzal a magas fokú igényességgel, amellyel a fiatal rendező első alkotását megkomponálta. A film méltán aratott jelentős nemzetközi sikert. Most, Gaál második filmjének, a *Zöldár*-nak a bemutatása után csábító lenne a két filmet összehasonlítani. De ne tévedjünk erre az útra: a műalkotások értékét végtére is nem centiméterrel mérjük. A *Zöldár*-nak önmagában meg kell állnia; az esztétikának nincs logarítmusa, hogy egy ilyen összehasonlításra esküdni lehessen.

Arról azonban mégsem lehet nem beszélni, hogy egyfajta hasonlóság van a *Zöldár* és a *Sodrásban* között. Nevezetesen az, hogy ebben a második filmben is annak a gondolatnak a megfogalmazása izgatja a rendezőt, ami az elsőben: a közösségi felelősség, a helyes kollektív magatartás, vagy általánosabban szólva az igazi humánus. A színhely, a környezeti és az időpont azonban, amelyben ezek a gondolatok a *Zöldár*-ban alakot nyernek, egészen más, mint az első filmben. A *Sodrásban* hősei mai fiatalok voltak. A *Zöldár* az ötvenes évek elejére visz bennünket, méghozzá nem faluba, mint a *Sodrásban*, hanem a budapesti egyetem bölcsészettudományi kará-

ra. A különbség: egy egész világ.

Hogyan jelentkezik a filmben ennek az elmúlt világ-nak az atmoszférája, rajza, hangulata? Azt hisszük, hitelesen. A cselekmény azzal kezdődik, hogy a film főhőse, Ostoros Marci valamelyik kis dunántúli faluból Budapestre, az egyetemre indul, hogy orvosnak kiderül, hogy magyar-francia szakra irányították át, ahogy akkor szokásban volt, anélkül, hogy őt megkérdezték volna. Marci ezt gyorsan és nagyobb sértüléssel nélkül kiheveri, s hamar beilleszkedik az egyetem világába. Jönnek azonban az újabb bajok. Szerelméről, Boriról, kiderül, hogy egy tanársegéd szeretője; a lányt ezért kizárják az egyetemről. Az első törés Marci után ekkor és ezért jelentkezik: a közösségi felelősséget ő egészen másképpen képzelte. S a bomlás még tovább folytatódik. Marci barátját, segítőjét, Ács Lacit, a DISZ-titkárt, egy délután elhurcolják lakásáról. Senki sem tudja, hogy miért.

Marci mindig egyenes és őszinte ember volt. Ezután már nem lát maga körül mást, mint bizalmatlanságot, közömbösséget, felelőtleniséget, a helyes közösségi magatartás felbomlását, áttekinthetetlen és megérthetetlen zűrzavart.

A *Zöldár* nem törekszik

totalis ábrázolásra. Azoknak az éveknek a rajzában, amelyeket röviden a személyi kultusz korszakának szoktunk nevezni, pusztán az egyetemi fiatalság életére koncentrál. De ezen a színponton belül megkísérli feltekerkezni a probléma minden lényeges összetevőjét. Látunk zakatoló fiatalokat, szüleit megtagadó lányt, s azoknak az időknek több más jellemző motívumát és alakját.

A film fő problémája, azt hisszük, éppen ezzel kapcsolatos. A rendező egy kis-sé sokat markolt: sok a filmben a jelzés, a villanás-szerű ábrázolás. Egy-egy problematika körvonalainak csak a felvázolására jut lehetőség, s ez többször felületesnek hat.

A főszerepet a Nyáron egyszerű c. filmből már ismert Tóth Benedek játssza. Az alakítás szemléletes, erőteljes. Tóth plasztikus figurát formál a neki való szerepben. A többiek viszont, sajnos, jóval halványabbak. Darab Virág Bori szerepében és Meszléry Judit Eszter szerepében — ő Ács Laci felesége — és a DISZ-titkár bemutató Koncz Gábor jóval erőteljesebbek. Inkább sablonok és képletek, mint határozott körvonalú jellemek. Demjén Gyöngyvér, a Szegedi Nemzeti Színház tagját egy fiatal egyetemista lány szerepében láttuk; az alakítás üde, eleven és tartalmas.

Ö. L.

A III. kerületi tanács ülése

A szegedi III. kerületi tanács az alsóvárosi pártszervezet Rákóczi utcai nagytérképén tartotta ülését tegnap, csütörtökön délelőtt. Megjelent Bódi László országgyűlési képviselő is.

Vincze Antal vb-elnök megnyitó szavai után a tanácsülés Kószó József elnökletével folytatta munkáját. Bors Istvánnak, az ipari és kereskedelmi állandó bizottság elnökének előterjesztése alapján megtárgyalták a kerület kereskedelmi és ipari ellátottságát. Az élelmiszerboltok, vendéglők és árudák betöltési szerepüket a kerületben, a lakosság érdekeit szolgálják. A jobb ellátás érdekében azonban szükséges korszerűsíteni az üzleteket, sőt újakat is létrehozni. A kerületben ugyancsak betölti szerepét az állami, szövetkezeti és a magánkiszármazás. Szükség volna azonban még cserépkályhák, villanyszelvény, műszerek, asztalos, lakatos, vízvezeték-szerelő, órák, fodrász és háztartási kisgépjárató műhelyekre, különösen a te-lepekre.

A témáról eleven vita bontakozott ki. Róza István kijelentette, hogy nincsen szükség azokra a külterületi vendéglőkre, amelyek még ma is kocsmajellegűek, mint például a Kálvária téri, valamint a nagy-körút és a Tolbuhin sugárút sarkán levő. Sziládi Sándor a többi között elmondotta, hogy a kerületben nincs elég tejüzlet, s ahogy a fűszerüzletben a tejet kiszol-

gálják, az már korszerűtlen. Finta Kálmán, Nagy Istvánné, Börcsök Lajos és Engi János hangsúlyozták, hogy a szegedi piacon árusító tsz-ek még nem töltik be árszabályozó szerepüket. Nyitrai Antal a ságvártelepi élelmiszerüzletek áruellátását bírálta. Szalma Gézáé azt tette szóvá, hogy a III. kerületi tanácsnak egy korábbi határozatát, az üzlet-helyiségekkel kapcsolatban nem hajtották végre következőket. Kérte, hogy a III. kerületben a nap bizonyos órájában, vasárnap is tartson nyitva fűszerüzlet, ugyanúgy férfi- és női fodrászat is. Rajcsányi András egy háztartási és vegyi bolt megnyitását sürgette Móravárosban. László András azt kérte a III. kerületi tanács végrehajtó bizottságától, hogy határozottabban lépjenek fel a kontárk ellen.

Csúcs Mihály kifogásolta, hogy az Április 4. úti cipőjavító ktsz a sürgős javításokért 10 százalékos felárat számol, ugyanakkor a jesztette az 1966. évi költségvetési és városfejlesztési tervjavaslatot, amelyet a tanácsülés elfogadott.

CSAK SZERÉNYEK

Nem olcsó dolog a házépítés, még ha kedvezmény is járul hozzá. Visz a két az alapszervezetek számára azért küldtek ki, hogy megtudakolják, hány fiatal szeretne lakást építtetni, olyan fiatal, akinek máris van 26 ezer vagy annál több forintja? S a válaszok minden várakozást felülmúltak. Nem tíz, nem öten, értsd és mond: 393 minden fiatalnak, nem minden kezdő embernek lapul meg ennyi a zsebében.

Kalkulálni kezdtek tehát az ifjúsági lakóházépítési akció szervezői, mit lehetne megspórolni számukra? Gondoltak arra, hogy a házak között nem vezetnek majd kocsiutakat, csak széles járdát, a földszinten szükség van a lakásokra, a helyettük inkább bérbe adható garázsokat adnak helyet. De ez még mindig kevés! Mi lenne például, ha a lakásoknak belül egyelőre nem festenek ki a falakat, ajtókat, ablakokat? Ha majd lesz pénzük az építetőknek, megcsinálják, megcsinálják maguk a mázolás, festést.

Idáig jutottak el, amikor a KISZ Szeged városi bi-

beszél arról, hogy az ital milyen veszedelmet okoz egyes családokban. Ugyancsak a napirendi témához szót hozzá Savanya Rozália, Virág István és Oszlár György.

Zombori János, a városi tanács ipari osztályának vezetője arról tájékoztatta a tanácsülést, hogy kik kaptak az utóbbi időben ipar-engedélyt. Hangsúlyozta: mód van arra, hogy egyes keresett szakmákban úgynevezett másodállásban végzezhessenek szolgáltatást a lakosságnak különböző szakemberek. Bejelentette, hogy új szolgáltató üzletház építését tervezik a III. kerületben. Kurucz Árpád a városi tanács kereskedelmi osztályának képviselőjeként bejelentette: ha a kerületi tanács biztosít üzlethelyiséget, akkor napirendre kerülhet tejboltok nyitása.

Ezután Kószó József és Bors István válaszolt több felmerült problémára, majd Markos Károly, a kerületi tanács vb titkára előterjesztette az 1966. évi költségvetési és városfejlesztési tervjavaslatot, amelyet a tanácsülés elfogadott.

A takarékoskosságra, a társadalmi munkavállalásra természetesen ezek után is szükség van, de a túlzásokra, a garaszkodásra nincs. Mert ha szegénynek nem is vagyunk, azért még szerények lehetünk. Ennek az álláspontnak megvan az előnye is, hogy olykor ilyen kellemes meglepetésben lehet részünk, mint a 26 ezer forintos fiatalok esetében történt.

F. K.

Az öreg halász és a tenger

Santiago sem kerülhette el sorsát, a világirodalom annyi más hőiséhez hasonlóan az ő története is megelevenedik a filmvászonon. Előhívják a regény szürke lapjai mögül, s a szemünk láttára indul kopottas bárkáján a szerencse nyomába a végtelen kék vízen. De mintha a víz egy kicsit kékebb volna, az ég pirosabb, gyorsabban, nagyobb zajjal kergetné egymást a hullámok, s mintha az öreg halász is „látványosabban” lenne „öreg halász”, mint ahogy a regényt olvasva magunkban elképeztük. John Sturgens rendező kezében megszínésedik Santiago története. A nyomorúságos halásztelep nyomora kivilágzik, s festői utcaképeket, zárt vendéglői intermezzókat terem. A fáradt és kopott halászok festői rongyokban indulnak a tenger elé, amely minduntalan hársány és maga kellető színszimfóniákba kezd.

Egy új Santiago küzd Sturgens filmjében a nagy halal. Csak nehezen ismerjük fel benne az igazi Santaigót, aki szürkébb volt, csende-

sebb, de egész lényében őszintébb és emberibb.

Persze szépek a színek, a százféléképp fényképezett alkony, a felhők között bujkáló hold, a felkelő nap vörösbé játszó fensége, de ha az ember elgondolkodik, s a maga öreg halászára gondol, az eddig igaznak tűnő szépség édeskesre vált.

Különösen a nagy hallal való harc végső jelenetei váltják ki az ellenkezést: nem ilyen, nem ennyire túlfűtött, misztikus küzdelmet ví Santiago a „big fish”-sel, sokkal realitásabb, s emberibb, tragikus ez a halálos összecsapás.

Érdekes, hogy amennyire eltávolodik szellemében a Hamingway-műtől a rendezés, annyira ragaszkodik hozzá formálisan. Narrátorhang mondja a történetet, s az író klasszikusan tömör, keményveretű mondatai nyomán szinte valamennyi leírt epi-

zód megelevenedik. Olykor kifejezetten illusztrációnak, de csak féligmeddig a szöveg szerinti illusztrációnak tűnnek a képek, s már-már bántóan kiéleződik a szöveg és a látvány között a diszsonancia.

A szélesvásznú és színes öreg halász ilyenformán nem megeleveníti, csupán adaptálja a Nobel-díjas kisregényt. A látványra koncentrált feldolgozás ha nem is hamisítja meg, de alaposan meggyengíti az írói igazság erejét, így aztán a kiváltott élmény kisebb, a hatás felszínesebb.

A főszereplő Spencer Tracy csak formálisan főszereplője a filmnek. Az első számú sztár a látvány, a képről képre változó, mesterien megkomponált színezet. Sokat, nagyon sokat veszítenének azok, akik csupán a filmről ismernék meg Santiagó történetét.

A. L.

A gyilkos halála

A második világháború történetének drámai epizódja zajlott le 1942. május 27-én 10 óra 31 perckor Prága Holleschowitz városrészének egyik útkereszteszélénél. Angliában kitérített cseh ejtőernyősök sikeres merényletet hajtottak végre Reinhardt Heydrich cseh birodalmi helytartó ellen. Ezt az eseményt dolgozta fel Jiri Sequens csehszlovák rendező legújabb filmjében. A téma már évekkel ezelőtt izgatja, s Kannibálok címmel dramaturgiai tervet is adott át 1959-ben a Barrandov filmstudiónak. Azóta átdolgozta ezt, forgatókönyvét közelebb hozta a dokumentumokhoz: felhasználta a prágai Hadtörténeti Intézet archivumának, valamint a Gestapónak eredeti felvételeit, a Karl Hermann Frank elleni per bírósági aktáit. Munkájáról ő maga így nyilatkozott: „Sajnos egyetlen filmben sem elég idő, sem tér nem állt rendelkezésre, hogy elvégezzük a hősök kimerítő pszichológiai tanulmányozását. Csoportos jellemzéssel kellett kisegíteni magunkat”. Valóban ezt is tette; s talán itt van a film egyetlen komoly hiányossága: nem sikerült a hősök egyértelmű, emberi profiljuk kidolgozatlan maradt. Jól megfogott viszont a két el-

lenlábás, Canaris és Heydrich bemutatása. A színészek derekas munkát végeztek, s tehetségesnek mutatkozik a Heydrichet alakító berlini rádióbemondó Loyda is, akit a DEFA archivumban található fotójának megdöbbentő hasonlatossága miatt választottak ki erre a szerepre. A film drámaiságát fokozza Beethoven Sors-szimfóniája főtémájának zenéi betétként való felhasználása.

N. I.

Megspórolhatták volna a büntetést

A SZEMÉLYI IGAZOLVÁNYOK CSERÉJÉRŐL

A lejárt, érvényét veszített személyi igazolványok kicserélését már régóta megkezdte a Szeged városi és járási rendőrkapitányság. A nyilvántartókönyv vezetőinek azonban még sokan most sem adták át bejelentőlapjukat. A személyi igazolványok cseréjéhez szükséges okmányokat most már nem a lakásnyilvántartókönyv vezetőknél kell leadniuk, akik ezt korábban elmulasztották, hanem a Szeged városi és járási rendőrkapi-

tányságnak, Párizsi krt. 42. földszint 3-as szobájában, illetve a szegedi járás területén a területileg illetékes rendőrszolgálatnak.

1964-ben járt le személyi igazolványra K. F. szőregi lakosnak, kicseréltetni azonban még 1965-ben sem igyekezett. 800 forintba bírságotlított. Ugyanígy járt D. K. Szeged, petőfitelepi lakos is, s ez a mulasztása 300 forintjába került. B. J. né balástyai és M. M. né dorozsmai háziaszonyt 200-200 forintba bírságotlított.

Búbos Étteremben

30 év legszebb csárdásai címmel

Zenei estet

rendezünk. Etfékkönlegességgé kolozsári tölött káposztát. do-rozsmai bieskás pece-nyét szolgálunk fel. — Muzsikái ifi. Lakatos Géza és cigányzenekara. Csongrád Megyei Vendéglátó Vállalat.

S. 18 046